

Leereenheid 5 Kwaliteitszorg (BG GHZ)

**Kwalificatie Begeleider gehandicaptenzorg
(KD Maatschappelijke Zorg)**

**Overzicht van de leereenheden voor de kwalificatie Begeleider GHZ, NLQF/EQF niveau 3
(kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg)**

Gebaseerd op het profiel Begeleider gehandicaptenzorg, Crebocode 25475, versie 2016 in het kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg, domein Zorg en Welzijn, Crebocode 79140.

Onderstaande informatie behoort er onlosmakelijk bij en is integraal verweven met alle leereenheden van de kwalificatie.

leereenheden behorend bij de kwalificatie Begeleider gehandicaptenzorg		Werkprocessen kwalificatiedossier
1.	Plannen van ondersteunende begeleiding en zorg (BG GHZ)	B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de zorgvrager. B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af. B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning.
2.	Individuele ondersteuning (BG GHZ)	B1-K1-W2: Ondersteunt de zorgvrager bij de persoonlijke verzorging. B1-K1-W3: Ondersteunt de zorgvrager bij wonen en huishouden. B1-K1-W4: Ondersteunt de zorgvrager bij dagbesteding. B1-K1-W5: Reageert op onvoorziene en crisissituaties. B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af.
3.	Ondersteuning in de omgeving (BG GHZ)	P1-K1-W1: Ondersteunt en motiveert een groep zorgvragers bij activiteiten. P1-K1-W2: Ondersteunt, informeert en adviseert de zorgvrager en naastbetrokkenen bij het behouden en stimuleren van de ontwikkeling. B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af.
4.	Verpleegtechnisch handelen (BG GHZ)	P1-K1-W3: Voert verpleegtechnische handelingen uit. B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af. B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning.
5.	Kwaliteitszorg (BG GHZ)	B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid. B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg. P1-K1-W4: Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers.

Onderstaand keuzedeel is door Calbris in een eenheid omgezet. Vooralnog is dit blijven staan om de noodzaak van keuzedelen met een omvang van 720 SBU niet te vergeten.

Leereenheden behorend bij de keuzedelen van de kwalificatie Begeleider gehandicaptenzorg		
1.	Begeleiden van zorgvragers met niet-aangeboren hersenletsel	D1-K1-W1: Inventariseren van de (nieuwe) mogelijkheden, wensen en behoeften van de NAH-cliënt. D1-K1-W2: Begeleiden van de NAH-zorgvrager en naastbetrokkenen bij de verliesverwerking. D1-K1-W3: Omgaan met het disharmonische profiel van de NAH-cliënt. D1-K1-W4: Omgaan met ontremd gedrag van de NAH-cliënt.
Generieke eisen van het kwalificatiedossier (geen leereenheden)		
1.		Nederlandse taal en rekenen (2f)
2.		Loopbaan en burgerschap

Verantwoordingsinformatie en bronnen

Deze eenheden zijn tot stand gekomen met medewerking van het werkveld en betrokken onderwijsinstellingen. Het voorziet in een behoefte vanuit het werkveld om bij te dragen aan verdere professionalisering van werknemers in de Gehandicaptenzorg en werkenden verder te helpen in hun loopbaanontwikkeling. Het draagt bij aan het in beeld brengen van bestaande kwaliteiten en wat iemand nog zou kunnen leren. De eenheden zijn gebaseerd op de Competentiebox van de Gehandicaptenzorg, waarvan ook de kwalificatiedossiers zijn afgeleid.

Bronnen

- ABC Landelijk competentieprofiel voor beroepskrachten (niveau ABC) in het primaire proces van de gehandicaptenzorg
- Kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg van SBB, profiel Begeleider gehandicaptenzorg, Crebocode 25475, versie 2016

Beroepsproducten

Diverse beroepsproducten komen in aanmerking voor het aantonen van de leeruitkomsten in deze eenheid, namelijk:

1. Bewijs waaruit blijkt dat de begeleider gehandicaptenzorg actief werkt aan het bevorderen van de eigen deskundigheid (bv. certificaten en bewijzen van deelname aan cursussen, trainingen, workshops, opleiding, congressen).
2. Verslag functioneringsgesprek èn een persoonlijk ontwikkelplan (POP). Waar mogelijk twee opeenvolgende verslagen van functioneringsgesprekken, waardoor duidelijk wordt of de begeleider gehandicaptenzorg aan zijn/haar ontwikkeling heeft gewerkt.
3. Door de begeleider gehandicaptenzorg geschreven reflectieverslag, over het eigen functioneren.
4. Door de begeleider gehandicaptenzorg geschreven verslag (STARRT-methodiek) waaruit blijkt dat hij/zij¹ zich heeft verdiept in de kwaliteitsrichtlijnen van de organisatie en hoe hij/zij deze toepast (bv. gebruik van voorgeschreven protocollen, richtlijnen en procedures). Het verslag dient vergezeld te gaan van relevante documentatie (de beschreven richtlijnen, protocollen e.d.).
5. Bewijs waaruit blijkt dat de begeleider gehandicaptenzorg werkt aan kwaliteitsverbetering van de dienstverlening, niet op zorgvragerniveau- maar op woning- en/of organisatieniveau (bv. verslag van deelname aan ontwikkel- of intervisiegroepen waarbij hij/zij de eigen kennis en expertise inzet, feedback van een leidinggevende, of een door de begeleider gehandicaptenzorg geschreven verbetervoorstel).
6. Bewijs waaruit blijkt dat de begeleider gehandicaptenzorg nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers begeleidt (bv. een certificaat Werkbegeleiding, en/of een referentie van een (nieuwe) collega, stagiaire of vrijwilliger. Een certificaat dient altijd vergezeld te gaan van een geschreven toelichting op het toepassen van het geleerde in de praktijk).

In het cgi kan de begeleider gehandicaptenzorg, in het kader van deskundigheidsbevordering, bevraagd worden over hoe hij/zij nieuwe kennis toepast in zijn/haar huidige werk en hoe hij/zij nieuwe kennis op begrijpelijke wijze overbrengt aan anderen; of over hoe de begeleider gehandicaptenzorg reflecteert op eigen handelen en het handelen van anderen.

¹ Daar waar in de tekst 'zij' staat wordt ook hij 'bedoeld'

In het cgi kan de begeleider gehandicaptenzorg bevestigd worden over hoe hij/zij toeziet op de naleving van het gebruik van kwaliteitssystemen, protocollen en instructies door anderen.

Typering van het beroep

Begeleiders gehandicaptenzorg zijn ambuland en/of intramuraal en/of semimuraal werkzaam in instellingen voor wonen, dagbesteding en vrije tijd in onder andere de gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, verzorgings- en verpleeghuizen, thuiszorg en maatschappelijke opvang. Daarnaast zijn zij werkzaam in welzijnsinstellingen, justitiële inrichtingen, asielzoekerscentra en ziekenhuizen. Verder zijn zij onder andere inzetbaar in overige verzorgend-agogische functies binnen het sociaal agogisch werk of de verpleging en verzorging. De doelgroep waarmee de begeleider gehandicaptenzorg werkt, is zeer divers. De doelgroep bestaat onder andere uit:

- zorgvragers² van allerlei leeftijden met een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke beperking;
- zorgvragers van alle leeftijden met een of meerdere (chronische) ziekten en/of problemen, zoals een ouderdomsziekte, psychiatrische ziekte en/of stoornis, een verslaving, dak- of thuisloos zijn, een psychosociaal of gedragsprobleem.

Typerend voor begeleider gehandicaptenzorg is dat ze zorg en ondersteuning biedt aan mensen van alle leeftijden met verstandelijke, lichamelijke, zintuiglijke of meervoudige beperkingen. Zij heeft hierbij aandacht voor verschillende soorten problemen, namelijk:

- problemen die het gevolg van een beperking of ziekte zijn;
- problemen die door het leven zijn ontstaan maar die door de beperking of ziekte zijn vergroot;
- problemen die het gevolg zijn van het zorgsysteem.

De begeleider gehandicaptenzorg richt zich afhankelijk van de zorgvrager en de situatie op het leren leven met de beperking, het behouden of vergroten van de eigen regie, het bevorderen van het welbevinden (kwaliteit van leven) en/of het zo veel mogelijk voorkomen van ongemak. Zij is initiatiefrijk, hoffelijk, creatief en treedt handelend op in complexe en weinig stabiele situaties. Zij gaat professioneel om met haar gevoelens en emoties bij weerstand, tegenslag en moeilijke situaties. Zij geeft goed haar grenzen aan, zowel naar de zorgvrager als naar zichzelf.

Beroepshouding

Werken in de sociaal-agogische sector betekent direct werken met zorgvragers. Hierbij speelt de begeleider gehandicaptenzorg als persoon een essentiële rol. Haar kwaliteiten zijn van doorslaggevend belang bij het aangaan van een professionele relatie en bij het bereiken van de gewenste resultaten. Voor een verantwoorde beroepsuitoefening moet de begeleider gehandicaptenzorg:

- Betrokken
- Empathisch
- Assertief
- Representatief
- Integer zijn

² De term zorgvrager wordt gebruikt voor zorgvrager, patiënt.

De begeleider gehandicaptenzorg werkt vraaggericht, efficiënt, methodisch, hygiënisch, veilig, kostenbewust, milieubewust, tijdsbewust (ten aanzien van de eigen werktijd) en ergonomisch verantwoord.

Complexiteit

De begeleider gehandicaptenzorg beschikt over kennis en vaardigheden om (vraaggericht) zorg en ondersteuning te bieden aan zorgvragers van alle leeftijden met een of meerdere beperkingen bij het dagelijks functioneren en het handhaven en/of vergroten van de eigen regie. Bij deze zorgvragers komen vaak psychiatrische en/of psychosociale en/of gedragsproblematiek voor. Zij maakt gebruik van kennis van de mogelijkheden van de zorgvrager en naastbetrokkenen³ en haar kennis van de doelgroepen, kennis van behandelingen en medicijnen, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken en interventietechnieken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden en het gebruik van standaardprocedures en methoden in complexe situaties sluit haar ondersteuning zoveel mogelijk aan bij de wensen en mogelijkheden van de zorgvrager(s) en wordt de kwaliteit van leven, zelfredzaamheid en eigen regie en maatschappelijke participatie indien mogelijk vergroot in samenwerking met de zorgvrager, naastbetrokkenen, collega's en betrokken disciplines/instanties.

De begeleider gehandicaptenzorg werkt regelmatig alleen in complexe situaties waar (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de zorgvragers en in (ondersteunings-)vragen veelvuldig voorkomen. Zij moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden waarbij ze haar handelen snel moet kunnen aanpassen en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren. Zij schakelt indien nodig flexibel van begeleidingsmethodiek en/of communicatietechniek, waardoor zij afwisselend vraaggerichte zorg en ondersteuning, aanbodgerichte zorg en ondersteuning en soms zelfs bemoeizorg verleent. Zij vervult haar taken ook in stand-alone situaties.

De begeleider gehandicaptenzorg beschikt over brede kennis en vaardigheden om te werken aan kwaliteit en deskundigheid. Ze maakt onder andere gebruik van brede kennis van kwaliteitszorgsystemen en combineert deze met vaardigheden zoals reflecteren op eigen handelen om een bijdrage te leveren aan verbetertrajecten en haar werkzaamheden aan te passen aan de hand van nieuwe kennis en inzichten. De diversiteit in beroepsuitoefening is groot en daardoor is het werk complex van aard.

³ De term naastbetrokkenen wordt gebruikt voor mantelzorgers en vrijwilligers, ouders, verzorgers, familie, vrienden, zorgvragersysteem en directe naasten.

5 Kwaliteitszorg (BG GHZ)

Titel van de kwalificatie	Begeleider gehandicaptenzorg
Titel van de leereenheid	5 Kwaliteitszorg (BG GHZ)
Gerelateerd aan NLQF/EQF niveau	3

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
<p>5.1 Werkt aan de eigen deskundigheid</p> <p>5.2 Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg</p> <p>5.3 Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers</p>	<p><u>Feiten, abstracte begrippen, ideeën</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van taken en rollen van andere disciplines in de branche en weet op wie wanneer een beroep gedaan kan worden. • Heeft kennis van financieringsvormen (zoals zorgzwaartepakketten, Wet Maatschappelijke Ondersteuning) en voorzieningen voor de doelgroepen. • Heeft kennis van preventie seksueel misbruik en preventie grensoverschrijdend gedrag. • Heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, 	<p><u>Toepassen van kennis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan brede kennis van (beroeps)ethiek en ethische vraagstukken toepassen. • Kan kennis van vigerende wet- en regelgeving toepassen. <p><u>Probleemoplossende vaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan signaleren en actie ondernemen. • Kan de visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden. • Kan methodisch en systematisch handelen toepassen tijdens de beroepsuitoefening. • Kan brandveiligheid en – preventie toepassen. • Kan signalen herkennen van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld, seksueel 	<p>De begeleider gehandicaptenzorg biedt solistisch of in teamverband vraaggericht zorg en ondersteuning bij de persoonlijke verzorging, wonen en huishouden en dagbesteding. Ze is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden met betrekking tot verzorging, begeleiding en ondersteuning van de zorgvrager en voor het bekwaam uitvoeren van verpleegtechnische handelingen. De begeleider gehandicaptenzorg werkt bij de uitvoering van haar werkzaamheden onder regie en eindverantwoordelijkheid van het team of van een functionaris van de organisatie. Relevante informatie geeft zij door aan haar leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's. Ze onderkent</p>

	<p>ergonomisch en kostenbewust werken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening. • Heeft brede kennis van kwaliteitszorgsystemen. • Heeft kennis van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment. <p><u>Materialen en middelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • -- <p><u>Theorieën, methoden, processen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van de belangrijkste paradigma's in de (geschiedenis van de) GHZ en de betekenis ervan voor de beroepsuitoefening. 	<p>misbruik en kindermishandeling en onderneemt actie volgens wet- en regelgeving en het beleid/protocol van de organisatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan handelen volgens patiëntveiligheidswetten, -regels, -richtlijnen en protocollen. • Kan handelen volgens het branchespecifieke kwaliteitskader. <p><u>Leer- en ontwikkelvaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan feedbackvaardigheden toepassen. • Kan reflectievaardigheden toepassen. <p><u>Informatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan branchespecifieke voorlichting, advies en instructie geven. <p><u>Communicatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan brede kennis van communicatiemogelijkheden en -methoden toepassen (verbaal, non-verbaal, pre-verbaal en schriftelijk), passend bij de wensen en mogelijkheden van de zorgvrager. 	<p>knelpunten tijdens haar werkzaamheden. Bij calamiteiten of onregelmatigheden moet zij terug kunnen vallen op collega's. Overstijgt een knelpunt haar deskundigheid dan schakelt zij leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's in. De begeleider gehandicaptenzorg werkt zelfstandig aan het bevorderen van de eigen deskundigheid en levert een bijdrage aan de deskundigheidsbevordering van collega's. Zij werkt mee aan het bevorderen en bewaken van de kwaliteitszorg. Zij is verantwoordelijk voor de eigen deskundigheid, de kwaliteit van haar werk en haar eigen loopbaan. Ze is medeverantwoordelijk voor de professionalisering van het beroep, de positionering van de beroepsgroep en de kwaliteitszorg.</p>
--	---	--	---

5.1 Activiteit	Leerresultaat
Werkt aan de eigen deskundigheid	De begeleider gehandicaptenzorg heeft haar persoonlijk ontwikkelplan uitgevoerd en haar deskundigheid verder ontwikkeld. Ze is op de hoogte van actuele wet- en regelgeving en de actuele visie op zorg en welzijn. Ze heeft haar deskundigheid gedeeld met collega's.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
<p>De begeleider gehandicaptenzorg zorgt ervoor op de hoogte te blijven van maatschappelijke, technologische en vakinhoudelijke ontwikkelingen. Ze leest daarvoor vakliteratuur en volgt bijscholingen. Ze zorgt ervoor dat ze op de hoogte is van actuele wet- en regelgeving m.b.t. de beroepsuitoefening en van de actuele visie op zorg en welzijn.</p> <p>(Vakdeskundigheid toepassen, leren)</p>	<p>De begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verkent actief mogelijkheden om kennis te vergaren; • haalt doelgericht betekenis uit teksten met hoge informatiedichtheid: zowel mondeling als schriftelijk; • verwerkt en integreert opgedane kennis en vaardigheden in haar werk.
<p>De begeleider gehandicaptenzorg reflecteert op haar eigen functioneren, vraagt om feedback over haar eigen functioneren en geeft feedback aan anderen.</p> <p>Ze stelt samen met haar leidinggevende een persoonlijk ontwikkelplan op en onderneemt stappen om vakkennis, vaardigheden en beroepshouding te verbeteren.</p> <p>(Formuleren en rapporteren, leren)</p>	<p>De begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt passend taal- en woordgebruik voor de gesprekspartner; • gebruikt opbrengst van reflectie, feedback en opgedane vakkennis om concrete ontwikkelafspraken te maken.
<p>De begeleider gehandicaptenzorg neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over beroepstaken en werkzaamheden. Zo ontwikkelt zij zichzelf en levert ze een bijdrage aan de ontwikkeling van de beroepsuitoefening. Ze draagt de beroeps- en organisatievisie uit naar anderen.</p> <p>(Vakdeskundigheid toepassen)</p>	<p>De begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt eigen (nieuwe) kennis en praktijkervaringen in discussies met collega's om tot verbeteringen in het werk te komen: • draagt eigen kennis en expertise begrijpelijk over.

5.2 Activiteit	Leerresultaat
Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg	De begeleider gehandicaptenzorg heeft vanuit haar eigen deskundigheid een bijdrage geleverd aan het bevorderen en bewaken de kwaliteitszorg.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
De begeleider gehandicaptenzorg let op de kwaliteit van haar werkzaamheden. Ze signaleert en meldt knelpunten. Ze draagt er aan bij dat collega's en naastbetrokkenen zich aan de voorgeschreven protocollen rondom kwaliteitsverbetering houden. (Instructies en procedures opvolgen, Overtuigen en beïnvloeden)	De begeleider gehandicaptenzorg: <ul style="list-style-type: none"> • is nauwkeurig in het volgen van voorgeschreven protocollen, procedures en wettelijke richtlijnen; • motiveert anderen om zich consequent aan de voorgeschreven protocollen rondom kwaliteitsverbetering te houden.
De begeleider gehandicaptenzorg werkt mee aan het verbeteren van de kwaliteit van de beroepstaken en werkzaamheden. Dat doet zij o.a. door te participeren in ontwikkel- of intervisiegroepen en door haar kennis van het vakgebied in te zetten bij verbetertrajecten. (Overtuigen en beïnvloeden, Kwaliteit leveren)	De begeleider gehandicaptenzorg: <ul style="list-style-type: none"> • zet functioneel de eigen expertise in voor het verbeteren van de kwaliteit van de werkzaamheden; • geeft actief gesignaleerde tekortkomingen in werkwijze door aan de juiste persoon; • brengt tijdig knelpunten naar voren; • brengt verbetervoorstellen met overtuigingskracht; • bespreekt tijdig eigen arbeidsomstandigheden, arbeidsrisico's en arbeidsvoorwaarden om de kwaliteit van de arbeid te verbeteren.
5.3 Activiteit	Leerresultaat
Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers	De begeleider gehandicaptenzorg heeft door passende begeleiding ervoor gezorgd dat de expertise van de nieuwe collega's, stagiair(e)s en/of vrijwilligers optimaal is ingezet.
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
De begeleider gehandicaptenzorg werkt nieuwe collega's in en begeleidt studenten, stagiaires en/of vrijwilligers. Ze kiest in overleg een geschikte wijze van begeleiden. Ze creëert en organiseert een leerklimaat, dat leren bevordert en mogelijk maakt.	De begeleider gehandicaptenzorg: <ul style="list-style-type: none"> • stimuleert actief nieuwe collega's, studenten en/of stagiaires om zich te ontwikkelen; • maakt concrete afspraken over te behalen leerdoelen en resultaten.

<p>(Begeleiden)</p>	
<p>Ze instrueert, geeft aanwijzingen en adviezen en coacht hen. Ze geeft feedback op hun leeractiviteiten, beroepsmatig handelen en voortgang.</p>	<p>De begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none">• nodigt collega's, studenten en/of stagiaires actief uit tot het inbrengen van eigen opvattingen, ideeën en tot het stellen van vragen;• stemt de begeleiding doelbewust af op diversiteit;• geeft heldere instructies;• reageert adequaat op non-verbale signalen en op uitingen;• beoordeelt zo objectief mogelijk het beroepsmatig handelen van studenten en/of stagiaires.
<p>(Aansturen, aandacht en begrip tonen, vakdeskundigheid toepassen)</p>	